

SXEDIO.E39

4/17.4.1912: ΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΠΑΡΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΤΩΝ ΑΙΤΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΛΑΟΥ ΓΙΑ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΑΠΟΧΩΡΟΥΝ ΟΜΑΔΙΚΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗ. Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΩΣ Η ΠΡΩΤΗ ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ 1878.

Το Μάρτη του 1912 η κεντρική Κυβέρνηση στο Λονδίνο επανέλαβε για άλλη μια φορά την άρνηση της να ικανοποιήσει τα πολιτικά δικαιώματα των Ελλήνων της Κύπρου (αναλογική αντιπροσώπευση στο νομοθετικό, οικονομικές μεταρρυθμίσεις και αφαίρεση της ψήφου ουσιαστικά από τα βρετανικά επίσημα μέλη του Νομοθετικού).

Ετσι οι βουλευτές σε αντίδραση υπέβαλαν ομαδικά τις παραιτήσεις τους, ενώ έξω από το Νομοθετικό Συμβούλιο 5.000 λαού τους επευφημούσαν.

Η παραίτηση των βουλευτών χαρακτηρίστηκε ως μια ειρηνική επανάσταση εναντίον της κακοδιοίκησης των βρετανών στο νησί- η πρώτη ειρηνική εξέγερση των Κυπρίων από της κατοχής του 1878.

Εγγραφε σχετικά η εφημερίδα "Ελευθερία" στις 7/20 1912:

"Η Κύπρος διέρχεται από της παρελθούσης Τετάρτης πολιτικήν κρίσιν. Πρώτην φοράν από της Αγγλικής κατοχής η νήσος διατελεί εις τοιαύτην κατάστασιν και πρώτην φοράν εκτραχύνθησαν επί τοσούτον και διατελούσι τεταμέναι αι σχέσεις της κυβερνήσεως και των Ελλήνων κατοίκων.

Κατόπιν της λακωνικής και ξηράς απαντήσεως του υπουργού εις το υπόμνημα των Ελλήνων βουλευτών, δι' ης απορρίπτονται και καταδικάζονται αι δίκαιαι αξιώσεις του κυπριακού λαού και κατόπιν της στάσεως των κυβερνητών εν τω νομοθ. Συμβουλίω αφαιρούντων τον λόγον από τους Ελληνας βουλευτάς, ήτο καθήκον, ήτο επιβεβλημένον πλέον εις τους Ελληνας αντιπροσώπους να σκεφθώσι σοβαρώς εάν επετρέπετο αυτοίς να παρακάθηνται εις Συμβούλιον εν ω ουδεμίαν

είχον φωνήν.

Διότι και μετά την αναβολήν των εργασιών του Νομοθ. Συμβουλίου της παρελθούσης Τρίτης οι Έλληνες βουλευταί συνεκεντρώθησαν εν τη Αρχιεπισκοπή, και εκεί μετά του Μ. Αρχιεπισκόπου και των λοιπών σεβ. Ιεραρχών Πάφου, Κιτίου και Κυρηνείας αντήλλαξαν επί μακρόν γνώμας και συνεσκέφθησαν επί της ακολουθητέας πορείας κατόπιν της τροπής ην είχαν λάβη τα πράγματα του τόπου.

Αι συσκέψεις δε αύται κατέληξαν εις γενικήν απόφασιν, ότι οι Έλληνες βουλευταί δεν είχαν πλέον θέσιν εις το Συμβούλιον και ότι έδει να υποβάλωσι τας παραιτήσεις αυτών, πάραυτα δε συνετάχθη έντονος διαμαρτυρία, ήτις και κατετέθη τη επαύριον Τετάρτη εις το Νομοθ. Συμβούλιον.

Η ΕΝΤΥΠΩΣΙΣ ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ

Μόλις εγνώσθη την πρωίαν της Τετάρτης εν τη πόλει ότι οι Έλληνες βουλευταί απεφάσισαν να παραιτηθώσιν, όλαι αι τάξεις των πολιτών συνεζήτουν καθ' ομίλους ζωηρώς το πράγμα, προφανής δε συγκίνησης και πατριωτικόν μένος παρετηρείτο εις πάντας, νέους τε και γέροντας, οίτινες είχαν εγκαταλείψει τας εργασίας των και συνεκεντρούντο εις τε τας λέσχας και τα καφενεία ζητούντες πληροφορίας. Από της μεσημβρίας δε όλα τα καταστήματα είχαν κλεισθή και περί την 1 μ.μ. ώραν κατελήφθη υπό των πολιτών, ανεξαρτήτως τάξεως και ηλικίας, όλος ο παρά τα κυβερνητ. γραφεία και το Βουλευτήριον ευρύτατος χώρος.

Κατά τους μετριοτέρους υπολογισμούς ο συγκεντρωθείς κόσμος ανήρχετο εις 5 και επέκεινα χιλιάδας περιφρονών τας καυστικές του ηλίου ακτίνας. Αλλά το βουλευτήριον περιέζωσεν ενωρίτερα και περιεφρούρει αρκετή έφιππος και πεζή αστυνομική δύναμις υπό την διεύθυνσιν του αρχιαστυνόμου κ. Λύηαρμονθ και όλων των εν Λευκωσία αξιωματικών, ήτις εκράτει εις τινα απόστασιν από του βουλευτηρίου τα συνωστιζόμενα πλήθη.

Αλλ' όσον η ώρα επλησίαζεν επί τοσοούτον η

αγωνία του κόσμου επετεινέτο, από τα στήθη δε αυτού μία διάτορος ζητωκραυγή υπέρ της Ενώσως εξήλθε και εδόνησε την αίθουσαν του βουλευτηρίου και τα πέριξ άμα τη εμφανίσει του Μ. Αρμοστού. Ο Εξοχώτατος αποφεύγων ν' αντικρούση διά του βλέμματος την ανθρωποπλήμμυραν εκείνην εισήλθε με βήμα ταχύ εις την αίθουσαν του Νομοθ. Συμβουλίου.

ΤΑ ΕΝ ΤΩ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩ: Ολοι οι βουλευταί την 2.30 μ.μ. ακριβώς ευρίσκονται εις τας θέσεις των, η συγκίνησις δε είναι εζωγραφισμένη εις τα πρόσωπα των ελλήνων βουλευτών, ως και του ακροατηρίου, το οποίον αποτελείται από Ελληνας επιστήμονας, εμπόρους και δημοσιογράφους.

Ο Μ. Αρμοστής εισερχόμενος εν τη αιθούση της Βουλής και χαιρετίζων διά κλίσεως της κεφαλής τους βουλευτάς καταλαμβάνει την προεδρικήν έδραν εν προφανεί ταραχή, καθόσον η ηχώ των ζητωκραυγών του κόσμου, διαπερνά την αίθουσαν.

Μετά την επικύρωσιν των πρακτικών της προηγουμένης συνεδρίας εγείρεται ο βουλευτής κ. Θ. Θεοδότου, ο οποίος δι υπερτρεμούσης εκ συγκινήσεως φωνής λέγει περίπου τα εξής:

Εξοχώτατε,

Από μέρους των Ελλήνων αντιπροσώπων του τόπου λαμβάνω την τιμήν να καταθέσω επί της τραπέζης του Συμβουλίου έγγραφον διαμαρτυρίαν, όπερ αποτελεί την απάντησιν ημών προς το διάγγελμα του εντιμοτάτου υπουργού των Αποικιών. Το έγγραφον τούτο ουδενός την προσωπικήν φιλοτιμίαν σκοπεί να θίξη, πρόθεσις δ' ημών είναι μόνον να διαμαρτυρηθώμεν εντόνως διά την από μέρους της Κυβερνήσεως περιφρόνησιν των δικαίων του κυπριακού λαού και να ενισχύσωμεν πάντα αρμόδιον και πάντα δυνάμενον, όστις επιθυμεί να εργασθή υπέρ των δικαίων της Κύπρου επ' αγαθώ όχι μόνον των Κυπρίων, αλλά και του γοήτρου του αγγλικού λαού.

Είτα επιτρέπεται η ανάγνωσις του εγγράφου όπερ διερμηνεύεται αγγλιστί και τουρκιστί, μεθ' ο αμέσως οι Ελληνες βουλευταί εγειρόμενοι των εδρών

των αποχωρούσιν εν σώματι.

ΤΟ ΕΓΓΡΑΦΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ: Το έγγραφο των Ελλήνων βουλευτών έχει ως εξής:

Εξοχώτατε,

Ο Λαός της Κύπρου μάτην αναμείνας επί 34 έτη την ευημερίαν, ης είναι άξιος και ην υπεσχέθη εις αυτόν η πεπολιτισμένη Αγγλία καταταλαμβάνουσα την νήσον, εξέλεξεν ημάς, όπως απαιτήσωμεν παρά της Κυβέρνησης τας πολιτειακάς και οικονομικάς μεταρρυθμίσεις, αι οποίαι θα έφερον την νήσον εις την ευημερίαν ταύτην.

Πιστοί εις την δοθείσαν ημίν υπό του λαού εντολήν, εζητήσαμεν, διά δύο προς την Υμετέραν Εξοχότητα εγγράφων προ παντός ταύτα.:

α). Να διορθωθή η πλημμέλεια του Πολιτεύματος ούτως ώστε ο λαός να μετέχη κατά το προσήκον της διοικήσεως των εαυτού υποθέσεων.

β). Η αντιπροσωπεία αυτού εν τω Νομοθετικώ Συμβουλίω να είναι κατ' αναλογίαν του πληθυσμού των δύο εν τω τόπω στοιχείων.

γ). Οι φόροι του Κυπριακού λαού να δαπανώνται μόνον υπέρ των αναγκών αυτού.

δ). Τα περισεύματα της διαχειρίσεως της Κύπρου ν' αποδοθώσιν εις την Κύπρον, απαραίτητον έχουσαν ανάγκην αυτών.

Επειδή τα δίκαια ταύτα αιτήματα των τεσσάρων πέμπτων του λαού της νήσου ουχί μόνον προσοχής δεν ηξιώθησαν, αλλά και διά τρόπον, περιφρόνησιν προς τον λαόν, μαρτυρούντος απερρίφθησαν.

Επειδή ο Εντιμότατος υπουργός επί των Αποικιών, αντί να επανορθώση, τουναντίον απεδοκίμασε την στάσιν ταύτην της Υμετέρας Εξοχότητος,

Επειδή εκ πείρας μακράς κοινής εμορφώθη πεποίθησις ότι ο ελληνικός λαός της Κύπρου δεν έχει φωνήν εν τω Νομοθετικώ Συμβουλίω, βαρύνουσαν υπέρ των συμφερόντων αυτού και ότι το συμβούλιον ως είναι κατηρτισμένον αποτελεί συνταγματικήν παρωδίαν,

Δια ταύτα θεωρούντες ότι δεν είναι ημίν επιτετραμμένον να εξακολουθήσωμεν μετέχοντες πολιτειακής καταστάσεως καταστρεπτικής διά την ημετέραν Πατρίδα, διαμαρτυρόμενα, καταθέτομεν την εντολήν ημών και αποχωρούμεν, επαφίνοντες ακεραίαν την ευθύνη εις την Κυβέρνησιν.

Εν Λευκωσία τη 4/17 Απριλίου 1912.

Οι Έλληνες αντιπρόσωποι του Κυπρ. Λαού εν τω Νομοθ. Συμβουλίω Π. Κωνσταντινίδης, Α. Λιασίδης, Ι. Κυριακίδης, Θ. Θεοδότου, Ι. Οικονομίδης, Ε. Π. Χατζηϊωάννου, Νικ. Κ. Λανίτης και ο Ε. Ν. Ζήνων

Προς την Α. Ε. τον Μ. Αρμοστήν της Νήσου, τον και Πρόεδρον του Νομοθ. Συμβουλίου

ΑΡΜΟΣΤΗΣ: (εγειρόμενος της έδρας του): Πριν ή τα έντιμα μέλη εγκαταλείψωσι τας έδρας των επιθυμώ να εκφράσω την λύπην μου διά την αποχώρησιν των. Το κατατεθέν τω Συμβουλίω τούτω έγγραφον των θα διαβιβάσω εις τον εντιμότατον Υπουργόν των Αποικιών και θα αναμείνω τας οδηγίας του. Επιθυμώ να προσθέσω ότι αι εργασίαι του συμβουλίου τούτου θα εξακολουθήσωσιν, αλλ' απλώς και μόνον όπως δοθή κύρος νόμου εις τας πιστώσεις εκείνας, άνευ της ψηφίσεως των οποίων δύνανται να λειτουργήση ή κυβερνητική μηχανή.

Η ΕΞΟΔΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ: Κατά την εκ του Νομοθετικού έξοδον των Ελλήνων βουλευτών, όλος εκείνος ο αναμένων κόσμος περικυκλώνει τούτους, τους περιπτύσσεται, τους επευφημεί ζωηρότατα και κατ' επανάληψιν.

Ο κ. Λιασίδης ανερχόμενος επί τινος προχείρου βήματος λέγει τα εξής προς τα πλήθη.

"Προασφιλείς συμπολίται,

Πάντες γνωρίζετε ότι η ελληνική αντιπροσωπεία βαρέως φέρουσα την εν πάσι καχεκτικήν κατάστασιν από τε πολιτειακής και οικονομικής απόψεως απέστειλεν εις την Κυβέρνησιν υπομνήματα, εν οίς υποδεικνύοντο τα μέσα διά των

οποίων ήτο δυνατόν να επιτευχθή η ανόρθωσις και τα πράγματα της νήσου να χωρήσωσι την οδόν της προόδου.

Δυστυχώς η απάντησις του υπουργού των Αποικιών, ήτις ανεκοινώθη χθες τις το Νομοθετικόν, υπήρξε δυσμενεστάτη. Οχι μόνον αποκρούει αύτη πάντα τα αιτήματα ημών, αλλά και επιδοκιμάζει πλήρως την εις την ελληνικήν αντιπροσωπείαν γνωστήν απάντησιν του Μεγάλου Αρμοστού.

Κατόπιν της σοβαράς και εκρύθμου ταύτης καταστάσεως, ην εδημιούργησε η τε τοπική και η κεντρική Κυβέρνησις, η ελληνική αντιπροσωπεία συνδιασκεφθείσα μετά των εκκλησιαστικών αρχηγών της νήσου, εύρεν ότι δεν είχε δικαίωμα να εξακολουθήση φέρουσα επί πλέον μόνη την ευθύνην της περαιτέρω εξελίξεως των πραγμάτων και απεφάσισε να καταθέση την εντολήν δι' ης ετίμησεν αυτήν ο λαός και προσελθούσα κατά την ώραν ταύτην σύσσωμος εις το βουλευτήριον υπέβαλε την παραίτησιν της επιδόσασα εις τον κυβερνήτην της χώρας έγγραφον, όπερ λαμβάνω την τιμήν να αναγνώσω προς πληροφoρίαν πάντων (αναγινώσκει το έγγραφον της παραίτησεως).

Και ήδη απομένει εις τον ελληνικόν Κυπριακόν λαόν να διασκεφθή και να αποφασίση περί των δεομένων γενέσθαι.

Από σήμερον άρχεται, αγαπητοί συμπατριώται, νέος αγών τίμιος και ιερός, αγών κρατερός περί τον αγώνα δε τούτον δέον να στραφή η ενέργεια παντός Ελληνος Κυπρίου.

Καθήκον πάντων ημών είναι να αντεπεξέλθωμεν ερρωμένως ίνα δυνηθώμεν να απαλλάξωμεν την ιστορικήν ημών νήσον από της κακοδαιμονίας εις ην έρριψαν αυτήν άστοργος, υπερφίλαυτος και αποκρουστική κυβέρνησις.

Επικαλούμενος του θεού την αρωγήν εν ταις περαιτέρω ενεργείας ημών αναφονώ,

Ζήτω η ελληνικωτάτη Κύπρος

Μετά τούτον ο κ. Καταλάνος προσαγορεύει καταλλήλως τους παραατηθέντας βουλευτάς προτρέπων αυτούς εις συνέχισιν του τιμίου αγώνος των, διαβεβαιών τούτους ότι παρά το πλευρόν των θα

ίσταται πάντοτε φρουρός αγρυπνος και ατρόμητος ο λαός.

Τας ομιλίας αμφοτέρων των ρητόρων ο λαός υποδέχεται δι' εκκωφαντικών και ατελευτήτων υπέρ της ενώσεως ζητωκραυγών. Είτα όλα εκείνα τα πλήθη έλαβον την προς την πόλιν άγουσαν έχοντα εν μέσω αυτών τους τέως βουλευτάς, διελθόντα δε διά της κεντρικωτέρας οδού της πόλεως κατηθύνθησαν εις Αρχιεπισκοπήν.

ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ: Αμ' ως ο λαός συνεκεντρωθη εν τη Αρχιεπισκοπή, ο Μ. Αρχιεπίσκοπος από του εξώστου προσεφώνησε τα πλήθη ειπών ότι από σήμερα άρχονται οι πραγματικοί της ξενοκρατουμένης ταύτης χώρας αγώνες.

Μετά τον Μακαριώτατον τον λόγον έλαβεν ο κ. Θ. Θεοδότου, όστις ωμίλησε διά μακρών διά τας πολιτικάς και οικονομικάς αδικίας, αίτινες γίνονται υπό της ξενοκρατίας εις την ελληνικήν ταύτην νήσον.

Είτα ο ευπαίδευτος σεβ. Μητροπολίτης Κιτίου είπε περίπου τα ακόλουθα, αίτινα εκορύφωσαν τον ενθουσιασμόν και την συγκίνησιν του κόσμου:

Τέκνα της εκκλησίας και της Πατρίδος, κατανοώ την αγανάκτησιν σας όπως κατανοώ και τον ενθουσιασμόν σας. Οι εν Τουρκία αδελφοί σας φαντάζονται ότι σεις πλέετε εις πέλαγος ευημερίας επειδή κυβερνάσθε υπό της Αγγλίας.

Εγώ ο ίδιος, προτού γείνω πολίτης Κύπριος είπιστευον ότι η Κύπρος ευημερεί όσον ουδεμία άλλη χώρα της ανατολής, αφού κυβερνάται υπό κράτους πεπολιτισμένου **34** τώρα έτη.

Επρεπε να γείνω αυτήκοος και αυτόπτης, να ζήσω υπό την αγγλικήν κυπριακήν διοίκησιν δύο τώρα έτη, διά να εννοήσω ότι ηπατώμην, ότι απατώνται πάντες όσοι νομίζουσι την Κύπρον ευτυχестέραν πάσης άλλης νήσου της ανατολικής Μεσογείου.

Διότι από ποίαν άλλην ελληνικήν νήσον γίνεται τόσοσν σκληρά αφάιμαξις όσον από την Κύπρον διά του φόρου της υποτελείας. Εις ποίαν άλλην νήσον

παραγνωρίζονται οι ιθαγενείς των δημοσίων θέσεων όσον εν Κύπρω, εις ποίαν άλλην ελληνικήν νήσον υπάρχουσι προνόμια υπέρ των Μουσουλμάνων ως θρησκευτικής κοινότητος χωρίς αναλόγου αντισταθμίματος διά τους Ελληνας ως Εκκλησίαν;

Δι' εν μόνον πράγμα ηδύνατο να θεωρηθή ως υπερέχουσα πράγματι η αγγλοκρατουμένη Κύπρος, διά την ελευθερίαν περί την εκδήλωσιν των αισθημάτων και των φρονημάτων του λαού. Αλλά και εις τούτο σας επεφυλάσσετε επί της νυν αρμοστείας να δοκιμάσητε την μεγαλυτέραν των απογοητεύσεων. Αυτά δε τα δίκαια αιτήματα σας απερρίφθησαν, περιφρονητικώς. Κατά των εθνικών σας πόθων, εν οίς ζώντες προβλέπετε έως τούδε μεθ' υπομονής τα άλλα της ξενοκρατίας δεινά, εδέχθητε βαρύ το πλήγμα εν τη απαντήσει προς τα αιτήματα των αντιπροσώπων σας.

Αυτά υπό καταδιωγμόν διά κυβερνητικών εγκυκλίων, Πάντως διότι και εν Τουρκία ευρίσκεται υπό διωγμόν. Του λοιπού αν θέλητε ληφθή υπόψει υπό του ανωτάτου άρχοντος κανέν παράπονον σας, πρέπει προηγουμένως να μη δώσητε αυτώ αφορμήν να υποπτευθή ότι είσθε Ελληνες, ότι έχετε εθνικούς πόθους, ότι τιμάτε το εθνικόν λάβαρον.

Εάν δεν συμμορφωθήτε προς τας εγκυκλίους του δε θα έλθωσιν εφ' υμάς τα αγαθά της διοικητικής του μερίμνης.

Τοιαύτην κατάστασιν δεν ήτο δυνατόν να ανεχθώσιν οι αντιπρόσωποι σας εν τω Νομοθετικώ και παρητήθησαν. Παρητήθησαν εκείνοι των επισήμων θέσεων διά να κάμωσι τόπον εις σας τους αντιπροσωπευομένους να αναλάβητε απ' ευθείας την δι' όλων των επιτρεπομένων μέσων υπεράσπισιν των δικαίων σας, των οποίων η δύναμις είνε μεγαλειτέρα από την δύναμιν των αγγλικών στόλων. Κολοσσοί θαλάσσιοι όχι μόνον της Αγγλίας αλλά και άλλων δυνάμεων περισφίγγουσιν απειλητικώς και την Κρήτην ίνα ταπεινώσωσι του λαού αυτής το φρόνημα, αλλ' η φωνή του δικαίου δεν καταπνίγεται. Δείξατε ότι είσθε αδελφοί εκείνων γνήσιοι. Τούτο θέλει ο

Θεός, τούτο απαιτεί η Πατρίς.

ΟΜΙΛΙΑ ΧΑΤΖΗΩΑΝΝΟΥ: Κατόπιν ο κ. Ευάγ. Χατζηϊωάννου επεσφράγισε τας προσφωνήσεις διά των εξής:

Οπως ο εθνικής ποιητής εβροντοφώνει εις το Έθνος "μη λησμονείτε το σχοινί παιδιά του Πατριάρχη" έτσι και εγώ ήθελα από την ιεράν αυτήν θέσιν, από την οποίαν ωδηγήθη εις το μαρτύριον διά την πατρίδα ένας μέγας προωθιεράρχης της Κύπρου, να κραυγάσω προς εσάς με μίαν τόσον δυνατήν φωνήν, ώστε να ακουσθή εις όλον το Νησί "μη λησμονείτε Κύπριοι, την ύβριν που κάμνει στην χώραν μας η δουλεία, μη λησμονήσετε ποτέ την ύβριν που έκαμε εις τας σημαίας μας ο ξένος άρχων".

Αδελφοί μου, τριάκοντα και τεσσάρων ετών πολιτικά και οικονομικά αδικία εναντίον του λαού της Κύπρου, με τας οποίας αλυσοδέθη κάθε γενναίον βήμα διά την πρόοδον και τη ανύψωσιν του τόπου, εξέσπασε σήμερα εις την έντονον και γενναίαν εκείνην πράξιν της παραιτήσεως των βουλευτών σας, την οποίαν υπηγόρευσε ανάγκη πολιτικής αμύνης και πόθους βελτιώσεως των κοινών.

Η πολιτική κρίσις εξερράγη και δεν πρέπει να υπάρξη ουδέ εις, ο οποίος να φαντασθή ότι δύναται να αδιαφορήση σκεπτόμενος ότι υπάρχουσιν άλλοι, οι οποίοι θα εργασθώσι και θα δράσωσιν. Αλλοίμονον εις τον λαόν, ο οποίος δεν αντιμετωπίζει με δύναμιν και ενεργητικότητα την δοκιμασίαν. Ο αγών είναι κοινός υπέρ όλων και καθένας, πολίτης ή αγρότης, πλούσιος ή πτωχός, θα πράξη το καθήκον του αληθινά, αν την αγάπην, την οποίαν καυχάται ότι τρέφει διά την πατρίδα και την Εκκλησίαν του, αφήση να φανερωθή εις έργα θετικά βοηθείας του κοινού αγώνος.

Ημείς θα πρωτοστατήσωμεν εν τη συναισθήσει, ότι ζημία προσωπικά πολλαπλαί θα μας προαχθή το έργον της προόδου και της ελευθερίας εις την πατρίδα μας. Εντός και εκτός της Κύπρου θα πράξωμεν ότι επιβάλλεται διά να καταστήσωμεν γνωστόν πόσον μεγάλη εντροπή είναι δι' ένα μέγα και πολιτισμένον

μέρος, όπως το αγγλικόν, να κρατή εν στασιμότητι ένα λαόν, που γνωρίζει πόσον αξίζουν και επιθυμεί τα αγαθά του πολιτισμού και διά να φέρωμεν εις συναίσθησιν καθηκόντων τον ισχυρόν άρχοντα απέναντι του αναξιοπαθούντος μικρού λαού του.

Κύριοι, από σήμερον εκηρύχθη η επανάστασις, μια ειρηνική επανάστασις των ψυχών και του πνεύματος, το οποίον ελευθερούται από τους περιωρισμένους τύπους ενός ψευδοσυντάγματος προς το οποίον μέχρι σήμερον ήμεθα υπόχρεοι να προσαρμόζωμεν τας επισήμους σκέψεις και ενεργείας μας. Ελευθεροί, όπως η λαϊκή ψυχή θα εργασθώμεν.

Δυνατοί, όπως η εθνική εντολή του λαού, θα προχωρήσωμεν εις κάθε δύσκολον διάβημα.

Εστέ, πάντοτε άγρυνοι. Συσσωματωθήτε περί την σημαίαν της ειρηνικής ταύτης επαναστάσεως. Είναι δικαίωμα μας να ζητώμεν, όπως εξασφαλίσωμεν καλειτέραν μοίραν εν τη ζωή και υποχρέωσις μας ιερά, όπως εργασθώμεν να αναζήσουν οι ημέραι της ελευθερίας και του πολιτισμού.

Οι πρόγονοι μας έζησαν κακουχούμενοι και παλαίοντες όπως κρατήσουν τας εθνικάς θέσεις των επί της ιστορικής αυτής χώρας των. Ημείς θα συνεχίσωμεν το εθνικόν τούτο πρόγραμμα τόσων αιώνων. Εστέ υψωμένοι καρτερικοί και πειθαρχικοί. Δείξωμεν πόση τιμή και πόση χαρά είναι δι' όσους γνωρίζουν να στολίζουν την ζωήν των με υψηλά έργα υπέρ της πατρίδος.

Αφήσωμεν να ανασαλευθούν και αναπλασθούν αι ψυχάί μας. Και όπως ο τρικυμιώδης πόντος, ο οποίος εκβάλλει εις την ακτήν κάθε πολύτιμον πράγμα που κρύπτει εις τα σπλάχνα του, αφήσατε και σεις να αναπηδήση από τα βάθη των ψυχών σας, κάθε πολύτιμος ορμή, όλοι οι κρυμμένοι θησαυροί της γενναιοφροσύνης και αυτοθυσίας διά την Πατρίδα, η οποία στηρίζεται εις την αγάπην και αυταπάρνησιν των τέκνων της".

(Μεταγλώττιση)

Εγγραφε σχετικά η εφημερίδα "Ελευθερία" στις 7/20 1912:

"Η Κύπρος διέρχεται από την περασμένη Τετάρτη πολιτική κρίση. Πρώτη φορά από την Αγγλική κατοχή η νήσος διατελεί σε τέτοια κατάσταση και πρώτη φορά εκτραχύνθησαν τόσο και διατελούν τεταμένες οι σχέσεις της κυβέρνησης και των ελλήνων κατοίκων.

Υστερα από τη λακωνική και ξηρή απάντηση του υπουργού στο υπόμνημα των Ελλήνων βουλευτών, με την οποία απορρίπτονται και καταδικάζονται οι δίκαιες αξιώσεις του κυπριακού λαού και ύστερα από τη στάση των κυβερνητών στο νομοθ. Συμβούλιο να αφαιρούν το λόγο από τους Ελληνες βουλευτές, ήταν καθήκο, ήταν επιβεβλημένο πλέον στους Ελληνες αντιπροσώπους να σκεφθούν σοβαρά εάν τους επιτρεπόταν να παρακάθονται στο Συμβούλιο στο οποίο δεν είχαν καμιά φωνή.

Διότι και μετά την αναβολή των εργασιών του Νομοθ. Συμβουλίου της περασμένης Τρίτης οι Ελληνες βουλευτές συγκεντρώθηκαν στην Αρχιεπισκοπή, και εκεί με τον Μ. Αρχιεπίσκοπο και τους λοιπούς σεβ. Ιεράρχες Πάφου, Κιτίου και Κυρηνείας αντάλλαξαν για αρκετό γνώμες και συνεσκέφθησαν για την ακολουθητέα πορεία, ύστερα από την τροπή που είχαν λάβει τα πράγματα του τόπου.

Οι συσκέψεις δε αυτές κατέληξαν σε γενική απόφαση, ότι οι Ελληνες βουλευτές δεν είχαν πλέον θέση στο Συμβούλιο και ότι έπρεπε να υποβάλουν τις παραιτήσεις τους, αμέσως δε συντάχθηκε έντονη διαμαρτυρία, η οποία και κατατέθηκε την επομένη Τετάρτη στο Νομοθ. Συμβούλιο.

Η ΕΝΤΥΠΩΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ: Μόλις εγνώσθη το πρωί της Τετάρτης στην πόλη ότι οι Ελληνες βουλευτές αποφάσισαν να παραιτηθούν, όλες οι τάξεις των πολιτών συζητούσαν κατά ομίλους ζωνρά το πράγμα, προφανής δε συγκίνηση και πατριωτικό μένος παρετηρείτο σε όλους, νέους και γέροντες, οι οποίοι

είχαν εγκαταλείψει τις εργασίες τους και συνεκεντρώνονταν στις λέσχες και στα καφενεία ζητώντας πληροφορίες. Από τη μεσημβρία δε όλα τα καταστήματα είχαν κλεισθεί και γύρω στη 1 μ.μ. ώραν κατελήφθη από τους πολίτες, ανεξάρτητα από τάξη και ηλικία, όλος ο χώρος παρά τα κυβερνητ. γραφεία και το Βουλευτήριο.

Κατά τους μετριώτερους υπολογισμούς ο κόσμος που συγκεντρώθηκε ανερχόταν σε 5 και και πλέον χιλιάδες περιφρονώντας τις καυστικές ακτίνες του ηλίου. Αλλά το βουλευτήριο περιέζωσε νωρίτερα και περιφρουρούσε αρκετή έφιππη και πεζή αστυνομική δύναμη υπό τη διεύθυνση του αρχιαστυνόμου κ. Λύηαρμονθ και από όλους τους αξιωματικούς στη Λευκωσία, η οποία κρατούσε σε κάποια απόσταση από το βουλευτήριο τα συνωστιζόμενα πλήθη.

Αλλά όσο η ώρα πλησίαζε τόσο περισσότερο η αγωνία του κόσμου επετείνετο, από τα στήθη του δε βγήκε μια διάτορος ζητωκραυγή υπέρ της Ένωσης και δόνησε την αίθουσα του βουλευτηρίου και τα γύρω με την εμφάνιση του Μ. Αρμοστού. Ο Εξοχότατος αποφεύγοντας να αντικρούσει με το βλέμμα του την ανθρωποπλήμυρα εκείνη εισήλθε με ταχύ βήμα στην αίθουσα του Νομοθ. Συμβουλίου.

ΤΑ ΔΙΑΔΡΑΜΑΤΙΣΘΕΝΤΑ ΣΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ: Ολοι οι βουλευτές στις 2.30 μ.μ. ακριβώς βρίσκονται στις θέσεις τους, η συγκίνηση δε είναι ζωγραφισμένη στα πρόσωπα των ελλήνων βουλευτών, ως και του ακροατηρίου, το οποίο αποτελείται από Έλληνες επιστήμονες, εμπόρους και δημοσιογράφους.

Ο Μ. Αρμοστής εισερχόμενος στην αίθουσα της Βουλής και χαιρετίζοντας με κλίση της κεφαλής τους βουλευτές καταλαμβάνει την προεδρική έδρα με προφανή ταραχή, καθόσον η ηχώ των ζητωκραυγών του κόσμου, διαπερνά την αίθουσα.

Μετά την επικύρωση των πρακτικών της προηγούμενης συνεδρίας εγείρεται ο βουλευτής κ. Θ. Θεοδότου, ο οποίος με υπερτρέμουσα φωνή από συγκίνηση λέγει περίπου τα εξής:

Εξοχότατε,

Από μέρους των Ελλήνων αντιπροσώπων του τόπου λαμβάνω την τιμή να καταθέσω στην τράπεζα του Συμβουλίου έγγραφη διαμαρτυρία, η οποία αποτελεί την απάντηση μας προς το διάγγελμα του εντιμότατου υπουργού των Αποικιών. Το έγγραφο αυτό δεν σκοπεύει να θίξει κανενός την προσωπική φιλοτιμία, πρόθεση μας δε είναι μόνο να διαμαρτυρηθούμε έντονα για την περιφρόνηση των δικαίων του κυπριακού λαού από την κυβέρνηση και να ενισχύσουμε κάθε αρμόδιο και κάθε δυνάμενο, ο οποίος επιθυμεί να εργασθεί υπέρ των δικαίων της Κύπρου επ' αγαθό όχι μόνον των Κυπρίων, αλλά και του γοήτρου του αγγλικού λαού.

Επειτα επιτρέπεται η ανάγνωση του εγγράφου το οποίο μεταφράζεται στα αγγλικά και τουρκικά, αμέσως μετά δε οι Έλληνες βουλευτές αφού ηγέρθησαν από τις έδρες τους αποχώρησαν ομαδικά.

ΤΟ ΕΓΓΡΑΦΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ: Το έγγραφο των Ελλήνων βουλευτών έχει ως εξής:

Εξοχότατε,

Ο Λαός της Κύπρου αναμένοντας μάταια για 34 έτη τη ευημερία, την οποία είναι άξιος και την οποία υπεσχέθηκε σ' αυτόν η πολιτισμένη Αγγλία όταν κατέλαβε τη νήσο, μας εξέλεξε, όπως απαιτήσωμεν από την Κυβέρνηση τις πολιτειακές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις, οι οποίες θα έφεραν τη νήσο στην ευημερία αυτή.

Πιστοί στην εντολή του λαού που μας δόθηκε, ζητήσαμε, με δύο έγγραφα προς την Εξοχότητά σας προ παντός τα εξής:

α). Να διορθωθεί η πλημμέλεια του Πολιτεύματος ώστε ο λαός να μετέχει στη διοίκηση των υποθέσεων του όπως του αρμόζει.

β). Η αντιπροσωπεία του στο Νομοθετικό Συμβούλιο να είναι κατ' αναλογία του πληθυσμού των δύο στοιχείων στον τόπο.

γ). Οι φόροι του Κυπριακού λαού να δαπανούνται μόνο υπέρ των αναγκών του.

δ). Τα περισεύματα της διαχείρισης της Κύπρου

να αποδοθούν στην Κύπρο, που έχει την ανπάγκη τους.

Επειδή τα δίκαια αυτά αιτήματα των τεσσάρων πέμπτων του λαού της νήσου όχι μόνο δεν έτυχαν προσοχής, αλλά απερρίφθησαν και με τρόπο που μαρτυρά περιφρόνηση προς το λαό.

Επειδή ο Εντιμότατος υπουργός των Αποικιών, αντί να επανορθώσει, αντίθετα απεδοκίμασε τη στάση αυτή της Εξοχότητος σας,

Επειδή από μακρά κοινή πείρα εμορφώθη πεποίθηση ότι ο ελληνικός λαός της Κύπρου δεν έχει φωνή στο Νομοθετικό Συμβούλιο, που να βαρύνει υπέρ των συμφερόντων του και ότι το συμβούλιο ως είναι καταρτισμένο αποτελεί συνταγματική παρωδία,

Γι' αυτό θεωρούντες ότι δεν μας επιτρέπεται να εξακολουθήσουμε να μετέχουμε σε πολιτειακή κατάσταση καταστρεπτική για την πατρίδα μας, διαμαρτυρούμεθα και καταθέτουμε την εντολή μας και αποχωρούμε, αφήνοντες ακεραία την ευθύνη στην Κυβέρνηση.

Λευκωσία 4/17 Απριλίου 1912.

Οι Έλληνες αντιπρόσωποι του Κυπρ. Λαού στο Νομοθ. Συμβούλιο Π. Κωνσταντινίδης, Α. Λιασίδης, Ι. Κυριακίδης, Θ. Θεοδότου, Ι. Οικονομίδης, Ε. Π. Χατζηγιάννου, Νικ. Κ. Λανίτης και ο Ε. Ν. Ζήνων

Προς την Α. Ε. τον Μ. Αρμοστή της Νήσου και Πρόεδρο του Νομοθ. Συμβουλίου

ΑΡΜΟΣΤΗΣ: (Εγχειρόμενος από την έδρα του): Πριν ή τα έντιμα μέλη εγκαταλείψουν τις έδρες τους επιθυμώ να εκφράσω τη λύπη μου για την αποχώρησή τους. Το έγγραφο τούτο που κατατέθηκε στο Συμβούλιο θα διαβιβάσω στον εντιμότατο Υπουργό των Αποικιών και θα αναμείνω τις οδηγίες του. Επιθυμώ να προσθέσω ότι οι εργασίες του Συμβουλίου αυτού θα εξακολουθήσουν, αλλά απλώς και μόνο όπως δοθεί κύρος νόμου στις πιστώσεις εκείνες, χωρίς τη ψήφιση των οποίων δεν μπορεί να λειτουργήσει η κυβερνητική μηχανή.

Η ΕΞΟΔΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ: Κατά την έξοδο των

βουλευτών από το Νομοθετικό, όλος εκείνος ο κόσμος που ανέμενε τους περικυκλώνει τούτους, τους περιπτύσσεται, τους επευφημεί ζωηρότατα και κατ' επανάληψη.

Ο κ. Λιασίδης ανερχόμενος σε κάποιο πρόχειρο βήμα λέγει τα εξής προς τα πλήθη.

"Προσφιλείς συμπολίτες,

Όλοι γνωρίζετε ότι η ελληνική αντιπροσωπεία φέροντας βαρέως την καχεκτική σε όλα κατάσταση και από πολιτειακής και οικονομικής άποψης απέστειλε στην Κυβέρνηση υπομνήματα, στα οποία υποδεικνύονταν τα μέσα με τα οποία ήταν δυνατό να επιτευχθεί η ανόρθωση και τα πράγματα της νήσου να προχωρήσουν την οδό της προόδου.

Δυστυχώς η απάντηση του υπουργού των Αποικιών, η οποία ανακοινώθηκε χθες στο Νομοθετικό, υπήρξε δυσμενέστατη. Οχι μόνο αποκρούει αυτή όλα τα αιτήματά μας, αλλά και επιδοκιμάζει πλήρως τη γνωστή απάντηση του Μεγάλου Αρμοστή στην ελληνική αντιπροσωπεία.

Υστερα από τη σοβαρή και έκρυθμη αυτή κατάσταση, την δημιούργησε και η τοπική και η κεντρική Κυβέρνηση, η ελληνική αντιπροσωπεία αφού συνδιασκέφθηκε με τους εκκλησιαστικούς αρχηγούς της νήσου, βρήκε ότι δεν είχε δικαίωμα να εξακολουθήσει να φέρει επί πλέον μόνη την ευθύνη της περαιτέρω εξέλιξης των πραγμάτων και αποφάσισε να καταθέσει την εντολή με την οποία την τίμησε ο λαός και αφού προσήλθε κατά την ώρα αυτή σύσσωμη στο βουλευτήριο υπέβαλε την παραίτηση της και επέδωσε στον κυβερνήτη της χώρας έγγραφο, το οποίο λαμβάνω την τιμή να αναγνώσω προς πληροφoρία όλων. (Διαβάζει το έγγραφο της παραίτησης).

Και ήδη απομένει στον ελληνικό Κυπριακό λαό να διασκεφθεί και να αποφασίσει για το τι πρέπει να γίνει.

Από σήμερα αρχίζει, αγαπητοί συμπατριώτες, νέος αγώνας, τίμιος και ιερός, αγώνας κρατερός για τον αγώνα δε αυτόν πρέπει να στραφεί η ενέργεια κάθε

Ελληνα Κυπρίου.

Καθήκον όλων μας είναι να αντεπεξέλθουμε ερρωμένα για να μπορέσουμε να απαλλάξουμε την ιστορική μας νήσο από την κακοδαιμονία στην οποία την έρριψαν άστοργη, υπερφίλαυτη και αποκρουστική κυβέρνηση.

Επικαλούμενος τη βοήθεια του θεού στις περαιτέρω ενέργειες μας αναφωνώ,

Ζήτω η ελληνικωτάτη Κύπρος.

Μετά από αυτόν ο κ. Καταλάνος προσαγορεύει κατάλληλα τους παραιτηθέντες βουλευτές προτρέποντας τους σε συνέχιση του τιμίου αγώνα τους, διαβεβαιώνοντας τους ότι παρά το πλευρό τους θα βρίσκεται πάντοτε φρουρός άγρυπνος και ατρόμητος ο λαός.

Τις ομιλίες και των δύο ρητόρων ο λαός υποδέχεται με εκκωφαντικές και ατελεύτητες ζητωκραυγές υπέρ της ένωσης.

Επειτα όλα εκείνα τα πλήθη έλαβαν το δρόμο που οδηγούσε προς την πόλη έχοντας στο μέσο τους τέως βουλευτές, και αφού πέρασαν διά της κεντρικότερης οδού της πόλης κατευθύνθηκαν στην Αρχιεπισκοπή.

ΣΤΗΝ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ: Μόλις ο λαός συγκεντρώθηκε στην Αρχιεπισκοπή, ο Μ. Αρχιεπίσκοπος από τον εξώστη προσφώνησε τα πλήθη λέγοντας ότι από σήμερα αρχίζουν οι πραγματικοί αγώνες της ξενοκρατουμένης αυτής χώρας αγώνες.

Μετά τον Μακαριώτατο το λόγο έλαβε ο κ. Θ. Θεοδότου, ο οποίος μίλησε για τις πολιτικές και οικονομικές αδικίες, οι οποίες γίνονται από τη ξενοκρατία στην ελληνική αυτή νήσο.

Επειτα ο ευπαίδευτος σεβ. Μητροπολίτης Κιτίου είπε περίπου τα ακόλουθα, τα οποία κορύφωσαν τον ενθουσιασμό και τη συγκίνηση του κόσμου:

Τέκνα της εκκλησίας και της Πατρίδος, κατανοώ την αγανάκτηση σας όπως κατανοώ και τον ενθουσιασμό σας. Οι αδελφοί σας στην Τουρκία φαντάζονται ότι εσείς λέτε σε πέλαγος ευημερίας επειδή κυβερνάσθε από την Αγγλία.

Εγώ ο ίδιος, προτού γίνω πολίτης Κύπριος πίστευα ότι η Κύπρος ευημερεί όσον καμμιά άλλη χώρα της ανατολής, αφού κυβερνάται από κράτος πολιτισμένο **34** τώρα χρόνια.

Επρεπε να γίνω αυτήκοος και αυτόπτης, να ζήσω υπό την αγγλική κυπριακή διοίκηση δύο τώρα χρόνια, για να εννοήσω ότι απατώμουν, ότι απατώνται όλοι όσοι νομίζουν την Κύπρο ευτυχέστερη από κάθε άλλη νήσο της ανατολικής Μεσογείου.

Διότι από ποιάν άλλη ελληνική νήσο γίνεται τόσο σκληρή αφαίμαξη όσο από την Κύπρο διά του φόρου της υποτελείας. Σε ποιαν άλλη νήσο παραγνωρίζονται οι ιθαγενείς των δημόσιων θέσεων όσο στην Κύπρο, σε ποιαν άλλη ελληνική νήσο υπάρχουν προνόμια υπέρ των Μουσουλμάνων ως θρησκευτικής κοινότητας χωρίς ανάλογο αντιστάθμισμα για τους Έλληνες ως Εκκλησία;

Για ένα μόνο πράγμα μπορούσε να θεωρηθεί ότι υπερέχει πράγματι η αγγλοκρατούμενη Κύπρος, για την ελευθερία στην εκδήλωση των αισθημάτων και των φρονημάτων του λαού. Αλλά και σε τούτο σας επεφυλασσόταν επί της σημερινής αρμοστείας να δοκιμάσετε τη μεγαλύτερη από τις απογοητεύσεις. Αυτά δε τα δίκαια αιτήματα σας απερρίφθησαν περιφρονητικά. Κατά των εθνικών σας πόθων, στα οποία προβλέπετε έως σήμερα με υπομονή τα άλλα δεινά της ξενοκρατίας, δεχθήκατε βαρύ πλήγμα στην απάντηση προς τα αιτήματα των αντιπροσώπων σας.

Αυτά υπό καταδιωγμό με κυβερνητικές εγκυκλίους, Πάντως διότι και στην Τουρκία βρίσκεται υπό διωγμό. Του λοιπού αν θέλετε να σας λάβει υπόψη ο ανώτατος άρχοντας κανένα παράπονο σας, πρέπει προηγουμένως να μη δώσετε σ' αυτόν αφορμή να υποπτευθεί ότι είσθε Έλληνες, ότι έχετε εθνικούς πόθους, ότι τιμάτε το εθνικό λάβαρο.

Εάν δεν συμμορφωθήτε προς τις εγκυκλίους του δεν θα έλθουν σε σας τα αγαθά της διοικητικής του μέριμνας.

Τέτοιαν κατάσταση δεν ήτο δυνατό να ανεχθούν οι αντιπρόσωποι σας στο Νομοθετικό και

παραιτήθηκαν. Παραιτήθησαν εκείνοι από τις επίσημες θέσεις για να κάμουν τόπο σε σας τους αντιπροσωπευομένους να αναλάβετε απ' ευθείας την υπεράσπιση των δικαίων σας με όλα τα επιτρεπόμενα μέσα, των οποίων η δύναμη είναι μεγαλύτερη από τη δύναμη των αγγλικών στόλων. Θαλάσσιοι κολοσσοί όχι μόνο της Αγγλίας αλλά και άλλων δυνάμεων περισφίγγουν απειλητικά και την Κρήτη για να ταπεινώσουν το λαό της το φρόνημα, αλλά η φωνή του δικαίου δεν καταπνίγεται. Δείξτε ότι είσθε γνήσιοι αδελφοί τους. Τούτο θέλει ο Θεός, τούτο απαιτεί η Πατρίδα.

ΟΜΙΛΙΑ ΧΑΤΖΗΓΩΑΝΝΟΥ: Υστερα ο κ. Ευάγ. Χατζηγιωάννου επεσφράγισε τις προσφωνήσεις με τα εξής:

Όπως ο εθνικής ποιητής βροντοφωνούσε στο Έθνος "μη λησμονείτε το σχοινί παιδιά του Πατριάρχη" έτσι κι εγώ ήθελα από την ιερή αυτή θέση, από την οποία οδηγήθηκε στο μαρτύριο για την πατρίδα ένας μεγάλος πρωθιεράρχης της Κύπρου, να κραυγάσω προς σας με μια τόσο δυνατή φωνή, ώστε να ακουσθεί σε όλο το Νησί "μη λησμονείτε Κύπριοι, την ύβρη που κάμνει στη χώρα μας η δουλεία, μη λησμονήσετε ποτέ την ύβρη που έκαμε στις σημαίες μας ο ξένος άρχοντας".

Αδελφοί μου, τριάντα και τέσσερα χρόνια πολιτικές και οικονομικές αδικίες εναντίον του λαού της Κύπρου, με τις οποίες αλυσοδέθηκε καθε γενναίο βήμα για την πρόοδο και τη ανύψωση του τόπου, ξέσπασε σήμερα στην έντονη και γενναία εκείνη πράξη της παραίτησης των βουλευτών σας, την οποία υπαγόρευσε ανάγκη πολιτικής άμυνας και πάθος βελτίωσης των κοινών.

Η πολιτική κρίση εξερράγη και δεν πρέπει να υπάρξει ούτε ένας, ο οποίος να φαντασθεί ότι μπορεί να αδιαφορήσει σκεπτόμενος ότι υπάρχουν άλλοι, οι οποίοι θα εργασθούν και θα δράσουν. Αλλοίμονο στο λαό, ο οποίος δεν αντιμετωπίζει με δύναμη και ενεργητικότητα τη δοκιμασία. Ο αγώνας είναι κοινός

υπέρ όλων και καθένας, πολίτης ή αγρότης, πλούσιος ή φτωχός, θα πράξει το καθήκον του αληθινά, αν την αγάπη, την οποία καυχάται ότι τρέφει για την πατρίδα και την Εκκλησία του, αφήσει να φανερωθεί σε θετικά έργα θετικά βοήθειας του κοινού αγώνα.

Εμείς θα πρωτοστατήσουμε με τη συναίσθηση, ότι το έργο της προόδου και της ελευθερίας στην πατρίδα μας θα μας επιφέρει πολλαπλές ζημιές προσωπικές. Μέσα και έξω από την Κύπρο θα πράξουμε ότι επιβάλλεται για να καταστήσουμε γνωστό πόσο μεγάλη εντροπή είναι για ένα μεγάλο και πολιτισμένο μέρος, όπως το αγγλικό, να κρατεί σε στασιμότητα ένα λαό, που γνωρίζει πόσον αξίζουν και επιθυμεί τα αγαθά του πολιτισμού και για να φέρουμε σε συναίσθηση καθηκόντων τον ισχυρό άρχοντα απέναντι στον αναξιοπαθούντα μικρό λαό του.

Κύριοι, από σήμερα κηρύχθηκε η επανάσταση, μια ειρηνική επανάσταση των ψυχών και του πνεύματος, το οποίο ελευθερώνεται από τους περιορισμένους τύπους ενός ψευδοσυντάγματος προς το οποίο μέχρι σήμερα είμαστε υπόχρεοι να προσαρμόζουμε τις επίσημες σκέψεις και ενέργειες μας. Ελεύθεροι, όπως η λαϊκή ψυχή θα εργασθούμε.

Δυνατοί, όπως η εθνική εντολή του λαού, θα προχωρήσουμε σε κάθε δύσκολο διάβημα.

Να είστε πάντοτε άγρυνοι. Συσπειρωθείτε γύρω από τη σημαία της ειρηνικής αυτής επανάστασης. Είναι δικαίωμα μας να ζητούμε, όπως εξασφαλίσουμε καλύτερη μοίρα στη ζωή και ιερά υποχρέωση μας είναι να εργασθούμε να αναζητήσουν οι ημέρες της ελευθερίας και του πολιτισμού.

Οι πρόγονοι μας έζησαν μέσα σε κακουχίες και παλεύοντας όπως κρατήσουν τις εθνικές θέσεις τους στην ιστορική αυτή χώρα τους. Εμείς θα συνεχίσουμε το εθνικό αυτό πρόγραμμα τόσων αιώνων. Να είστε υψωμένοι καρτερικοί και πειθαρχικοί. Ας δείξουμε πόση τιμή και πόση χαρά είναι για όσους γνωρίζουν να στολίζουν τη ζωή τους με υψηλά έργα υπέρ της πατρίδας.

Ας αφήσουμε να ανασαλευθούν και αναπλασθούν οι ψυχές μας. Και όπως ο τρικυμιώδης πόντος, ο οποίος εκβάλλει στην ακτή κάθε πολύτιμο πράγμα που κρύβει στα σπλάχνα του, αφήστε και σεις να αναπηδήσει από τα βάθη των ψυχών σας, κάθε πολύτιμη ορμή, όλοι οι κρυμμένοι θησαυροί της γενναιοφροσύνης και αυτοθυσίας για την Πατρίδα, η οποία στηρίζεται στην αγάπη και αυταπάρνηση των παιδιών της".